הקומץ וסלחו יותר משאם היה קמח. צ"ק, ד) צ"ק, ד) וא"ח.

נ״ק, ו) [למשנה], ו) ועיין רש״ק שהאריך, ח) נ״ל מנחת נסכים, ע) נ״ל ר״ל,

י) ובירושלמי איתא לרבנן

אמרין], כ) נעי׳ מוס׳ יומא מט: ד״ה והאיכאז. ל) ומשום.

נ״ק, מ) בחדא מחשבה. נ״ק,

הגהות הב"ח

(ל) גמ' לכמות שהיו מיתיכי:

(ב) רש"י ד"ה מנחת וכו' מסר כי כשהוא: (ג) ד"ה רבי

ילחק וכו' וחסר סלתו דאי ס"ד כמות שהן כל"ל והד"א:

פ״ד כמות שהן כנ״י (חד״ת: (ד) ד״ה או בער זקנה של בהמה: (ד) ד״ה וו ור״ש וכוי לכמות שהיר דאינהו וח״ בחי שנו דהיינו: (ו) ד״ה כולי האי וכו׳ הואיל ולא היה ביה שיעורא:

רבינו גרשום

תפוח של תרומה שריסקו.

והעיסה של חולין: נוקשה

אין מחמילין ועוד שרי התם ותיקא

במשחה ומלחה ומפרש ר"ת דכשנילושה

במי פירות בפני עלמן בלא תערובת

מים אין מחמילין אבל כי איכא מים

במים תחילה דאי לאו הכי תו לא

מחמילין ובירושלמי משמע דמי פירות

אפי׳ בפני עלמן מחמילין דאמר

בירושלמי בפרק כל שעה ר' יוסי אומר

שרה שעורים במים אם נתבקעו הרי

אלו אסורות שריין בחומץ מותר מפני

שהחומץ לומתן ר"ש בר רבי ילחק היה

לו יין קוסס יהב בגוייהו שעורים בגין

תרומות הלכה ד: תרומות הלכה ד: ה ב מיי' פי"א מהלכות פסוה"ת הלכה יד: פסוח"ת הכנה יד. ש ג מיי פ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ט ופי"ד מהלכות מאכלות אסורות הלכה ד: אוכליו הלכ׳ ו:

נר מצוה

בהדייהו מחמילין וכן מוכח לקמן שימה מקובצת במתני' בפירקין (דף נו:) לאמרינן לרבות ס מנחות ונסכים לחימון ופריך (דף נ"ג ע"א): כן וצמק מנחת נסכים מי פירות איז מחמיליו לפחות: ג) וטהור מכאן ולהבא אלמא כמות שהוא אמר ש) ר״ש אומר היה ר׳ יוסי הגלילי עכשיו משערינן דאי לכמות שהיה הוי (לה טהור) [ליה טמא] אפי׳ מכאן ולהבא: מנחת נסכים מגבלה במים וכשרה פירוש וכיון דאיכא מים בהדי שמן טמא) אפ" מכאן ולהבא:

ו והשתא אית כיה מדרבון.

פ" לר"ל ולר"י (דמן) [מן]

התורה וה"ק דמצינו למימר

כי פליגי כגון שצמק וחזר

ותפח. תו"ח: פן ואסורה

משום דשאור לטעמא צבידא

מול מדי מוד מוד מודרי מין

מול מדי מוד מודרי מין

מול מדי מודרי מודרי מין יכולה היא להתחמץ והא דאמר ר"ש בן לקיש בפ' כל שעה (פסחים דף לה. ושס) עיסה שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימולה כרת דמי פירות ולא בטל כחו הס"ד ואח"כ אין מחמילין ומשמע כרת הוא דליכא מה"ד דחמץ גמור ומצה גמור לא הוי בינוני הוי: הא לאו איכא דחמץ נוקשה הוי ואמרינן ו) מה"ד הקשה לקמיצה יותר נוקשה בעיניה בלאו לריך לאוקמא ממנחת חוטא: ז] נפחה ויש ממנחת חוטא: זן נפחה ויש
כמלא: מ) היה קמח ואם
כמלא: מ) היה קמח ואם
קמצה לישבי ! בשר בהמה
דקמה: 'מ) כביצה ותמעטה
דקמה: על בביצה ותמעטה
שכן דרך בשר: על שהן. רב
ברי ור' יותונן: ען לקיש אמרי: רבי אמרי: עו לקיש אמרי:
ברי יותונן: ען לקיש אמרי: עו לקיש אמרי:
ברי יותונן: ען לקיש אמרי: עו לקיש אמרי:
ברי יותונן: ען לקיש אמרי:
ברי יותונן: ען לקיש אמרי: דאיכא מים בהדה דבלא מים אין מתחמץ לר"ש בן לקיש מדדחיק לשנויי להמן מגבלה במים וכשרה ואי מחמילין ואפילו לא הוי אלא חמץ נוקשה חשיב חמץ לענין מנחות כדאמר יד) מדרבנן מי איכא: טו) אוכלין בכביצה: טו) לרבנן אמרה ליה: יו) יוסי לעיל מדלקי עליה חמץ הוא אלא ודאי בתערובת מים איירי ואפ״ה בדעתיה כמה דו. אמר תמז ליכא כרת דנוקשה הוי במחמלה אין תבשילו ברור כן הוא אומר הכא אין: בתפוחים והא דאמר בפרק אלו עוברין (שם דף מב.) חומץ החדומי דרמו ביה שערי ל"ל שנתחמלו השעורים

בדובשה מכחן וחילך לושו לי בחלבה ובדובשה כששמרה שלה תתחמן רב כהנא מחני. משום רבי חנינא בן תרדיון אמרו מחמילין: חפוח. של תרומה: שרסקו ונסנו. לעיסת חולין: לימא ר' חנינא היא. מיירי כדרבנן ותימה דבסוף כל שעה (פסחים מ.) משמע דמי פירות חין מחמיצין כלל דאמר אביי לא ליחרך איניש תרתי שובלי בהדי הדדי ואמר דאמר חימון מעליא הוא ואישתכח דאיחמלה בתרומה ואסורה ה]: נוקשה. לשון רעוע כלומר חמץ שפל: ו) מנחם חוטא. חריבה היא אביי האי חלבא דאבישונא זקיפא אסירא ורבא שרי בתרוייהו דמי פירות

בן תרדיון כמאן אזלא הא דתנן שתפוח שריסקו כמות שהן משערינן ומר סבר לכמות שהיו שנתמעד משתערין לכמות שהן רב ור' חייא לשעבר וממא מיכן ולהבא מדרבגן אי הכי שהיה בו כשיעור וצמק כו פחות מכשיעור ממא לשעבר יו ומהור מיכן ולהבא אמר רבה כל היכא דמעיקרא הוה ביה והשתא לית ביה הא לית ביה וכל היכא דמעיקרא לא הוה ביה והשתא יו הוה ביה מדרבגן

הואיל ומדאורייתא לאו שיעורא הוא: וכן בטומחת פיגול ונותר. דהי"ל בפרק כילד לולין (פסחים פה.) הפיגול והנותר מטמאין את הידים אפילו לא נגעה בהן טומאה משום חשדי כהונה כדמפרש התם וקאמר בשר עגל של פיגול או נותר שלא היתה בו כבילה ותפח ועמד על כבילה טמא מכאן ולהבא מדרבנן לטמא את הידים: סלקא דעתך אמינא הואיל וטומאת פיגול ונותר. לטמא את הידים מדרבנן הוא אפילו כי אית ביה שיעורא מעיקרא: כולי האי בטומאה דרבנן לא עבוד רבנן. דלימרו נמי כמות שהוא עכשיו משתערין לטמא טומאת מון אוכלין לכבילה הואיל (ו) ולית ביה שיעורא קא משמע לן:

דמעיקרה לה הוה ביה. לאו איסור הוא אלא מיא בעלמא:

עכשיו משערינן לקומץ הוה ליה קומץ מעליא ורבי אילא סבר לכמות שהן כאילו היה קמח משערינן ונמצא יתר או מסר דאי עבה היא העיסה מסר נפחה שיו כמלא הקומץ סלת יותר משאם היה הן הקמח ואם רך היא מ] נתרבה נפחו די[במלא קומץ] וחסר סלתו (נ): כמות שהן משעריכן. והוה ליה קומן שוה כמות שהיא היוא"כ אמאי פסל ר' אילא: קסבר חריבה מכל דבר. משמע ומנחת חוטא איהרי חריבה דכתיב וכל מנחה בלולה בשמו וחריבה (ויקרא ז): בשר העגל. שלא היה בו כבילה: ונחפח. עד כבילה שכן דרך בשר העגל לתפוח: או בשר ין זקנה. (ד) בהמה שהיה בו כבילה יא] שכן דרך וקנה להתמעך משתערין לכמות שהן: יבן ור' יוחגן אמרי כמות שהן. שנינו דמשמע כמות שהן עכשיו ובשר העגל טמא הואיל ועכשיו יש בו כבילה ובשר הזהנה שפחת טהור: ור"ש ב"ר וריש לקישיג] לכמות (ס) שהן. דאינהו מפרשי לברייתאי דלכמות שהן שנינו דהיינו כמות שהיו מעיקרא ובשר העגל טהור ובשר הזקנה טמא: טהור לשעבר. קודם שתפח שלא היה בו כבילה: ועמה כו'. וקשיה לריש לקיש: וכן בפיגול ונוחר. קס"ד דהכי משמע שאם נותר או פיגול הוא ולא היה בו כזית ועכשיו יש כזית חייב כרת האוכלו ואי מדרבנן יד] ליכא כרת

וקשה לקמון שלא יהא קומן חסר

(ב) כשהוא מוחק בגודל מלמעלה

ובאלבעו קטנה מלמטה נושר מן

הקמח יותר מדאי: מגבלה במים.

ותהא נוחה לקמון דרחמנא לא אסר

אלא שמן: ר' ילחק סבר כמות שהוא.

ודעיסה של חולין: נוקשה.
עיסה שהוקששה ואינה לא
חמץ גמור ולא מצה: יותר
ממנחת חוטא לפי שהיא
סולת יבש וקשה להשוות
שלא יחסיר או שלא יותיר:
עדק אמר אין בה קושי
ולפי שאם מגבלה במים
ואימי ביותר וברמים ואימיר וצימיר ביותר וברמים ואימיר ביותר וברמים ואימיר ביותר ביות ואח״כ קומצה כשרה ובתר . גיבול אין בה קושי (לפי שאם מגבלה במים ואח״כ קומצה כשירי ובתר גיבול אין בה קושיל) רי אילא סבר לא מצי למקמץ לאחר גיבול לא מצי למקמץ לאחר גיבול דלכמות (שהן) שהיי קודם עד שהיה קמח משערין הקומץ ואילו קמץ לאחר גיבול שמא היה עבה או רכה ונמצא הקומץ יתר או חסר מקומץ קמח: ורביצחק

סבר כמות שהוא עכשיו משערינן וכי קמץ לאחר גיבול שפיר קמץ: בשר גבול שניתפח. שכך דרכו שהוא רבה בקדירה: ובשר הזקנה מתמעט. משתערין הזקנה מתמעט. משתערין לכמות שהן קודם שניתפח אם היה בו כביצה מטמא טומאת אוכלין: טהור לשעבר. אם נגעה בו טומאה קודם שתפח טהור לפי שלא היה בו כשיעור: וכן בפיגול ונותר שלא היה בו שיעור בתחילה ותפח ועמד על כשיעור חייב כרת האוכלו: פיגול ונותר מדרבנן מי חייב פיגול ונותר מדרבנן מי חייב כרת מדרבנן: הואיל וטומאת פיגול ונותר דרבנן דמטמא את הידים כדאמרינן במס' פסחים דגורו משום עצלי וחשדי להחמיר דלישתערי כמות שובו.

: שהן

ל) כ״ה בכ״י במוקפין.

ו בתפוחים משום רבי חנינא בן גמליאל אמרו מחמיצין רב כהנא מתני לה ברבי חנינא אונתנו בתוך העיסה וחימצה הרי זו אסורה כמאן לימא רבי חנינא בן גמליאל היא ולא רבנן אפי' תימא רבנן נהי דחמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי א"ר אילא אין לך הקשה לקמיצה יותר ממנחת חומא רב יצחק בר אבדימי אמר מנחת חומא מגבלה במים וכשרה לימא בהא קא מיפלגי דמר סבר משערינן לא דכולי עלמא כמות שהן משערינן ובהא קא מיפלגי דמר סבר במאי חריבה חריבה משמן ומר סבר חריבה מכל דבר: תנן התם סיבשר העגל שנתפח ובשר זקנה ורבי יוחנן אמרי משתערין כמות שהן שמואל ור"ש ב"ר וריש לקיש אמרי משתערין לכמות שהן מיתיבי בשר העגל שלא היה בו כשיעור ותפח ועמד על כשיעור מהור אימא סיפא וכן יבפיגול וכן בנותר אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו דאיכא פיגול ונותר אלא אי אמרת דרבנן פיגול ונותר בדרבנן מי איכא אימא וכן במומאת פיגול וכן במומאת נותר סד"א הואיל ומומאת פיגול ומומאת נותר דרבנן היא כולי האי בדרבנן לא עבוד רבגן קא משמע לן ת"ש בשר זקנה

דחמע אתא לקמיה דר' מנא אמר ליה נריך אתה לבער חד מן אילין דבית ביירי הוה ליה גרבא דמשחא גו אולרא חיטי שאל מון י) לרבא אמר איזיל גרוף מה דתחותיהן ע"כ ירושלמי ושמא כל הני סברי כאביי דאמר מחמיצין אפילו בפני עצמן דאסר חלבא דאבישונא וקי"ל כרבא דשרי ולפירוש זה מותר ללוש עיסה בבילים בפסח ובלבד שלא יערב במים אבל מלח שרי כמו וותיקא דאיכא מישחא ומילחא ומיהו יש לנטות ולהחמיר דלעולם אפילו בלא מים נהי דחמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי והא דשרי רבא חלבא דאבישונא משום דמי פירות אין מחמילין קסבר כיון דאין מחמיצין חמך גמור לא גזור להחמיר ולחוש דילמא נפקי מיא מהא ובלע אידך משום דמילתא דלא שכיחא הוא דאם היו מחמילין חמץ

גמור כיון שיש בו כרת היינו חוששין אע"ג דלא שכיחא והא דדחיק

ר"ש בן לקיש לשנויי מגבלה במים אע"ג דבלא מים נמי הוי חמץ נוקשה אילטריך לשנויי הכי משום רבי יהודה כדאמר לעיל דשיאור דרבי יהודה לר' יהודה לא חשיב חמץ לענין מנחות ואפשר דאפי׳ איסורא דאורייתא ליכא כדחנן בפ' ואלו עוברין (שם דף מח:) שיאור ישרף והאוכלו פטור דברי ר' יהודה להכי נקט ר"ש בן לקיש גבי עיסה שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצה כרת הא איסורא איכא ישהוכם פסור לפי היודה כדאית ליה ומיהו מווסיקא קשיא לפירוש זה דשרינן ליה אע"ג דלא שמרוהו מחימוץ מדאסר במיא ומילחא ושרי במשחא ומלחא: תפוח שריסקו ונתגו דעיסה וחימצה הרי זו אסורה. משנה היא במסכת תרומות פ"י (מ"ב) ואמרינן עלה בגמרא בירושלמי חני ר׳ יוסי מסיר ר׳ אחא ר׳ אבהו בשם ר״י בר ר׳ חנינא מה פליגא במחמץ במימיו אבל במחמץ בגופו מוסר רבי יוסי "ו בדעתיה כמה דו ממן אין מבשילו ברור כן אומר אין חימולו חימוץ ברור פירוש דשרי גבי שבת בישול שאינו ברור דמנן פ' כירה (שבת דף למ:) גבי בילה לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר וכולה סוגיא איתא נמי התם בפ' כירה (ה"ג) ובריש מסכת חלה ובפסחים בפ' כל שעה (ה"ד) בסופו: אין דך שקשה דקמיצה יותר ממנחת חושא. קלת קשיא לי דלעיל בסוף פרק קמא (דף יא.) ה"ל למתניא גבי מחבת ומרחשת זו היא אחת מעבודות קצות ששוח שבמקדש: ובור מבר חריבה מבד דבר. ואפיי ר"ש בן לקיש דאמר בהקומץ רבה (לעיל דף כג.) הוא עלמו משכשכו בשירי הלוג

היינו אחר קמיצה אבל קודם קמיצה לא כדדרים החם שלא יקבע לה שמן בעוד שלא נקמצה: ת"ש בשר זקנה בו'. חימה מאי קושיא הא פלוגמא היא במתני' (לעיל נב:) דר"מ אמר אף (אס) [היא] היתה חסירה כו' סבר לכמות שהן משערין כדאמרי רבה ורב יוסף לעיל (דף נג:) ורבי יהודה סבר כמות שהוא משערין וי"ל דלא דמי דהתם טעמא דר"מ משום דעשרון סולת אמר רחמנא ולא עשרון עיסה ור' יהודה סבר דעשרון סולם קרינה ביה: דמעיקרא לא הוה ביה והשתא אית ביה מדרבגן, מימה דברים המלניע (שנם לה) בעי רבה הוליה חלי גרוגרם לוריעה ותפחה ונמלך עליה לאכילה מהו מאי קא מבעיא ליה הא כיון דאילו לא מפחה ונמלך עליה לאכילה פטור דליכא שיעורא בשעח הנחה ⁶⁾ דמשום דתפחה לא מחייב טפי דהא אפילו עבד עקירה והנחה ^{מ)} בחדא במחשבה אפילו לבתר דתפחה פטור דלכמות שהן משעריען מדאורייתא: